

Kommunikationsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 1 och 2 § i lagen om Meteorologiska institutet och 11 § i lagen om försvarsmakten

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av 1 och 2 § i lagen om Meteorologiska institutet och 11 § i lagen om försvarsmakten (RP 167/2024 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- budgetråd Panu Kukkonen, finansministeriet
- professor Eija Tanskanen, Uleåborgs universitet
- kommunikationsråd Ulla Kaleva, kommunikationsministeriet
- enhetschef Kaisa Laitinen, kommunikationsministeriet
- specialsakkunnig Taruane Lindevall, kommunikationsministeriet
- militärjurist Marika Järvenpää, Huvudstaben
- överdirektör Jarkko Koskinen, Lantmäteriverket
- lantmäteriråd Markku Markkula, Lantmäteriverket
- chef, enheten för rymdforskning och observationsteknologier Ari-Matti Harri, Meteorologiska institutet.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- inrikesministeriet
- försvarsministeriet
- undervisnings- och kulturministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- Lantmäteriverket
- Transport- och kommunikationsverket
- Försörjningsberedskapscentralen.

Betänkande KoUB 10/2024 rd

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lagen om Meteorologiska institutet och lagen om försvarsmakten ändras. Syftet med propositionen är att göra ändringar i lagstiftningen för att inrättandet av ett centrum för rymdlägesbild ska kunna inledas från ingången av 2025.

Propositionen hänför sig till den tredje tilläggsbudgetpropositionen för 2024 och avses bli behandlad i samband med den.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 december 2024.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

(1) Utskottet anser att det är ytterst viktigt att inrätta det centrum för rymdlägesbild som föreslås i propositionen. Enligt uppgift till utskottet har i synnerhet säkerhetsaspekterna legat till grund för förslaget om att inrätta ett sådant centrum. Rymdverksamhetens allt större samhälleliga, ekonomiska samt säkerhets- och försvarspolitiska betydelse förutsätter att Finland har egen nationell förmåga att reagera på risker och hotbilder i anslutning till rymdverksamheten. Ett nationellt centrum för rymdlägesbild gör att vi i fortsättningen har förmåga att i så god tid som möjligt upptäcka, identifiera och förutse störnings- eller farosituationer som rörelserna hos föremål och himlakroppar i den jordnära rymden, rymdvädet samt satellitsystems verksamhet eventuellt orsakar samhällets säkerhet, företag och egendom, miljön och det militära försvaret.

Aktörer. (2) Uleåborgs universitet föreslog i samband med utfrågningen av sakkunniga att universitetets fristående institut, Sodankylä geofysiska observatorium (SGO), utses till producent av nationell lägesbild tillsammans med Meteorologiska institutet, Lantmäteriverket och Försvarsmakten. Likaså föreslogs det att SGO:s roll som producent av tjänster för centrumet för rymdlägesbild ska skrivas in i lagändringen. Uleåborgs universitet uttryckte också oro över att de nationella uppgifter i anslutning till rymdverksamhet som SGO har utfört under en lång tid överförs på någon annan aktör genom den nya lagstiftningen.

(3) Enligt uppgift till utskottet tas det inte i någondera av de lagförslag som föreslås bli ändrade ställning till vilka alla aktörer som kan vara rymdlägesbildproducenter. När centrumet för rymdlägesbild inleder sin verksamhet samarbetar det med de aktörer som krävs, såsom universiteten och näringslivet. Det anses inte nödvändigt att särskilt fastställa dessa aktörer i lag. Den aktuella propositionen påverkar inte på något sätt SGO:s nuvarande uppgifter. Utskottet välkomnar att målet är ett gott samarbete mellan SGO och andra aktörer som deltar i att utforma en rymdlägesbild så att deras funktioner stöder varandra på bästa möjliga sätt.

DETALJMOTIVERING

Lagen om ändring av 1 och 2 § i lagen om Meteorologiska institutet

2 §. Uppgifter. Justitieministeriet har ansett att bestämmelsen om rätt till information i det nya 2 § 4 mom. som föreslås i lagen om Meteorologiska institutet är vagt formulerad i ljuset av grundlagsutskottets vedertagna utlåtaningspraxis om utlämnande av sekretessbelagd information, eftersom uppgifterna för de myndigheter som nämns i paragrafen fastställs i flera lagar och en stor del av myndigheternas uppgifter inte alls hänför sig till situationen i rymden. Vid sakkunnigutfrågningen ansåg kommunikationsministeriet att det är ändamålsenligt att precisera bestämmelsen. Utskottet har därför preciserat paragrafen så att den gäller sådan information om situationen i rymden som är nödvändig för att myndigheterna i fråga ska kunna sköta lagstadgade uppgifter som hänför sig till situationen i rymden.

Lagen om ändring av 11 § i lagen om försvarsmakten.

11 §. Skyddande av samhället. Vid sakkunnigutfrågningen har det föreslagits att Lantmäteriverket utöver Meteorologiska institutet ska vara mottagare av information om situationen i rymden. Utskottet har därför lagt till Lantmäteriverket som mottagare av information om situationen i rymden.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 167/2024 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av 1 och 2 § i lagen om Meteorologiska institutet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Meteorologiska institutet (212/2018) 1 § och 2 § 1 mom. samt
fogas till 2 § ett nytt 4 mom. som följer:

Betänkande KoUB 10/2024 rd

1 §

Ställning och verksamhetsidé

Meteorologiska institutet är ett service- och forskningsinstitut som hör till kommunikationsministeriets förvaltningsområde och som producerar observations- och forskningsdata om atmosfären, situationen i rymden och haven samt väder-, havs-, rymdlägesbilda- och klimattjänster för den allmänna säkerheten och för näringslivets och medborgarnas behov.

2 §

Uppgifter

Meteorologiska institutet har till uppgift att

1) producera väder-, klimat- och rymdlägesbildstjänster samt tjänster som innefattar fysikalisk information om havet för den nationella säkerhetens, trafikens, näringslivets och medborgarnas behov,

2) samla in och upprätthålla tillförlitlig information och kunskaper om atmosfärens och havens fysikaliska tillstånd och kemiska sammansättning, om klimatets tillstånd och om situationen i rymden samt uppgifter om hur dessa tillstånd påverkar olika samhällssektorer i Finland och internationellt, samt

3) bedriva och främja meteorologisk forskning, fysikalisk havsforskning, polarforskning, rymdforskning och annan forskning med nära anknytning till verksamhetsområdet.

Meteorologiska institutet, Försvarmakten, Lantmäteriverket och Transport- och kommunikationsverket har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar som gäller utlämnande av information rätt att till varandra lämna ut information som hänför sig till situationen i rymden och som är nödvändig för att de myndigheterna ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter som hänför sig till situationen i rymden. Informationen kan lämnas ut på begäran av en annan myndighet eller på eget initiativ.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 11 § i lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försvarsmakten (551/2007) rubriken för 11 §, sådan den lyder i lag 1684/2009, samt
fogas till 11 §, sådan den lyder i lag 1684/2009, ett nytt 2 mom. som följer:

11 §

Skyddande av samhället

Försvarsmakten producerar och inhämtar information om situationen i rymden för försvarets behov samt för Meteorologiska institutet **och Lantmäteriverket**.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors 22.10.2024

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Jouni Ovaska cent
vice ordförande Timo Furuholm vänst
medlem Marko Asell sd
medlem Heikki Autto saml
medlem Tiina Elo gröna
medlem Seppo Eskelinen sd
medlem Petri Huru saf
medlem Aleksi Jäntti saml
medlem Marko Kilpi saml
medlem Mats Löfström sv
medlem Anna-Kristiina Mikkonen sd
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Pinja Perholehto sd
medlem Anne Rintamäki saf.

Betänkande KoUB 10/2024 rd

Sekreterare var

utskottsråd Mika Boedeker.